

Hvad kan vi lære af evolutionen? "Survival of the fittest". Men hvad vil det sige at være "fit"? I vor tid er den almindelige tolkning, at det er den stærke og kloge, der udkonkurrerer den svage og dumme. Hvordan ville verden se ud, hvis vi alle sammen var ligesom Elon Musk eller Putin eller Trump? Muskler og intelligens er ikke en opskrift på succes.

Svaret er samarbejde.

Naturen gav Darwin ideen til evolutionsteorien, men den er faktisk meget bredere end at de stærke individer udkonkurrerer de svage eller at invasive arter som for eksempel rynket rose udkonkurrerer naturligt forekommende arter. Naturen er fuld af fantastiske samarbejder. Planter har grønkorn og kan lave fotosyntese. 80% af det sukker, der dannes ved fotosyntesen, sender planterne via rødderne ud i jorden, hvor der er et vidt forgrenet net af svampe, som lever af sukkeret. De har den egenskab, at de nedbryder døde planterester. Herved danner de mikronæringsstoffer på en form, der er tilgængelige for planterne. Det er en ægte symbiose. Begge parter har gavn af samarbejdet. Denne symbiose er grundlaget for planternes succes.

Grønkornene stammer fra cyanobakterier, der er flyttet ind i planternes celler for mange millioner år siden. De har deres egen dna men er helt integreret i værtscellerne. Grønkornene får næringsstoffer fra værtscellerne og leverer til gengæld sukker dannet ved fotosyntese. En ægte symbiose og en forudsætning for planternes succes og mangfoldighed.

På tilsvarende vis er mitokondrier nogle celler, der for flere milliarder år siden flyttede ind i vores celler. De har også deres eget dna men er også helt integreret i vores celler, som forsyner dem med alt, hvad de har brug for. Til gengæld leverer de en vigtig ydelse, idet de styrer cellens energiomsætning. En ægte symbiose.

Mitokondrier og cyanobakteriers samarbejde med vores og planternes celler samt svampenes samarbejde med planterne meget vigtige forudsætninger for det liv, vi kender i dag.

Hvad kan vi lære af det? Konklusionen er, at det er samarbejde, ikke konkurrence, der er succeskriteriet.

En ny landbrugsform, regerativt landbrug, har sit hovedfokus på, hvad der sker i jorden. Hvordan man støtter og udvikler vi det mikrobiologiske liv i jorden. Det konventionelle landbrug er uvidende om og uinteresset i dette. Det har fokus på udbytte, og når udbyttet falder, er løsningen mere gødning, flere pesticider og kemikalier, der ganske vist dræber en del uønskede individer men desværre også dem, der betinger, at jorden kan blive ved med at give et udbytte. Konventionelt dyrket jord er grå og livløs, den indeholder næsten intet humus, og kulstofbindingen i jorden er 1,2-1,3%. Regenerativt dyrkede jorder har et højt humusindhold, en levende mikrobiologi og masser af humus, regnorme og andet småkryb, der medvirker til at skabe en luftig og næringsrig muld. Regenerative landmænd har en negativ udledning af drivhusgasser. Hvis hele det konventionelle landbrug blev omlagt til regenerativt landbrug, kunne vi brødføde flere mennesker, end vi gør i dag, og en CO₂-afgift ville være helt irrelevant.

En regenerativ landmand har udtalt, at evolutionen er 2% konkurrence og 98% samarbejde.

Men hvad med resten af samfundet?

Vi er i dag ved at køre samfundet i sæk på grund af et alt for stort forbrug, alt for stort konkurrencepres. Konkurrence fører til få vindere og masser af tabere. Samarbejde fører til masser af vinder og få tabere. Hvordan vender vi rundt, så konkurrence erstattes af samarbejde?

Ved enevældens ophør i 1848 var landet kørt i sæk. Krigen i 1864 kostede os igen en ordentlig luns af det, vi kaldte Danmark. Hvad kom der ud af det? Der kom andelsbevægelsen. Folk slog sig sammen og lavede brugsforeninger, andelsmejerier og -slagterier, -elværker og meget andet. Landboreformer gjorde masser af husmænd til selvejere. Det er utroligt, hvad vi danskere ved fælles hjælp og samarbejde fik bygget op i det 20. århundrede, som sluttede med et finmasket velfærdssamfund.

Efter murens fald og kommunismens sammenbrud har vi haft en liberal tidsånd, hvor store dele af vores fælles bygværk er blevet revet ned: privatisering og konkurrenceudsættelse, sammenlægninger til større og større enheder. Samtidig er uligheden steget, trivslen faldet, velfærden under pres og folkesundheden i frit fald. Konkurrence er ikke evolutionens sprog. Evolutionen lærer os, at vi skal samarbejde. Hvis vi lader konkurrencen dominere ret meget længere, kan de 5% rigeste af os blive endnu rigere de 30-40 år, hvor der fortsat er basis for liv på planeten. Måske dør vi ikke alle sammen, men det bliver ikke nogen fest at være dansker, hvis Jorden kun kan brødføde 1 eller 2 milliarder mennesker.

Vi må skabe en ny tidsånd baseret på samarbejde. Dette er især en opfordring til de blå partier i vores demokrati: vælg et andet værdigrundlag, tænk i samarbejder, fællesskaber. Tænk at småt er godt. Giv magten og værdierne tilbage til folket. Så går I med evolutionen og kan håbe på en fremtid for jeres børnebørn.